

AVERSIE TEGEN RELIGIE

Recent verscheen in de NRC een artikel met een felle kop: 'God blijft dood, leuker kan ik het niet maken'. De tekst is geschreven door de atheïstische filosoof Stine Jensen. Kort nadien reserveerde de krant een hele pagina voor vier ingezonden brieven die een grote aversie ademen ten opzichte van religie in het algemeen en het christendom in het bijzonder. Nu kan een christen daar laconiek op reageren en concluderen dat de NRC opnieuw haar verlichte en antichristelijke gezicht toont. Maar volgens mij is dat te gemakkelijk. Moeten juist christenen de godsdienstkritiek van agnosten en atheïsten niet serieus nemen? Goed in de atheïstische spiegel kijken kan ook zuiverend werken.

Geweld

Bijna direct brengen religiecritici het thema geweld ter sprake. Een van de brieveschrijvers in de NRC is heel agressief. Hij spreekt over een keiharde strijd om de met bloed besmeurde hegemonie van

godsdiensten te bestrijden. Gelovigen kunnen terecht wijzen op de veel grotere hoeveelheden bloed die het nationaalsocialisme en het communisme hebben laten stromen. Maar tegelijk moeten wij erkennen dat geloof mensen fanatiek en gewelddadig kan maken. Paus Franciscus heeft meerdere keren schuld beleden voor de dwang en het geweld van de Kerk. Wij moeten ons altijd weer naar Christus bekeren die geen leven van anderen heeft genomen maar zijn eigen leven heeft gegeven om ons verzoening en vrede te brengen.

Onvrijheid

Religiecritici zeggen vaak ook dat godsdiensten mensen onvrij maken. Ik hoor soms wel eens zeggen dat een christen van alles moet en niets mag. Natuurlijk is dat een zeer eenzijdige benadering van het christelijk geloof. Maar moeten wij niet erkennen dat de christelijke praktijk mensen vaak een beklemmend gevoel heeft gegeven? Eigenlijk is dat tragisch want de Heilige Schrift spreekt juist over de vrijheid van de kinderen Gods. Mij lijkt het vruchtbaar dat gelovigen en ongelovigen opnieuw nadenken over de inhoud van vrijheid. Hoe kan bijvoorbeeld vrijheid in onze individualistische cultuur worden verbonden met broodnodige gemeenschapszin?

Kerk en staat

Religiecritici pleiten vaak voor een strikte scheiding tussen Kerk en staat. De meeste huidige

christenen zullen daarmee goed kunnen leven. Recent hoorden wij vanuit de VVD ook een pleidooi voor een scheiding tussen geloof en samenleving. Het christelijk geloof heeft echter niet alleen aandacht voor de ziel maar ook voor het concrete leven. Christenen laten hun geloof dan ook niet achter de voordeur drukken. Juist noties als de verdediging van de menselijke waardigheid, solidariteit en de inzet voor vrede en gerechtigheid kunnen voor iedereen heilzaam zijn. Laat gelovigen en ongelovigen elkaar daarom met een open vizier benaderen en een publieke dialoog voeren over hun diepste overtuigingen.

Kerstfeest

Ondertussen leven wij in de laatste maand van het jaar. Wij leven in deze Advent toe naar het geboortefeest van Christus. Veel ongelovigen menen dat Nederland een seculiere samenleving is geworden. Menig christen gaat met deze analyse mee. Maar klopt dat wel? Er zijn immers naast veel ongelovige mensen evenzeer gelovigen van allerlei soort, niet in de laatste plaats ook christenen. Natuurlijk is het komende Kerstfeest voor velen primair een familiefeest met een goede maaltijd en vol gezelligheid. Maar laten wij niet vergeten dat de geboorte van Jezus ook voor veel buitenkerkelijke mensen niet ongemerkt voorbij zal gaan. In de Sint Jan en vele andere kerken binnen ons bisdom zullen ook dit jaar weer

vele duizenden mensen de kerststal bezoeken. Op een aanschouwelijke wijze komen zij zo in aanraking met Jezus. Laten wij blij zijn met alle cultuurchristenen die leven vanuit de evangelische boodschap van naastenliefde en vergeving. En blijven wij vooral hopen dat zij de bron van dat Evangelie (opnieuw) mogen ontdekken.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda

(n.b. ma-vr 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal tenzij anders vermeld)

Januari

- 01** 11.00 Nieuwjaarsviering in de kathedraal
- 05** 10.00 Eucharistie kathedraal
Middag: Driekoningen kathedraal
- 06** 11.00 Permanente Raad Baarn
19.00 Theologische gesprekskring Utrecht
- 07** 10.00 DPO
- 08** 10.00 Overleg verpleeghuis
- 09** 10.00 Vergadering staf
- 12** Eucharistie kathedraal
- 13** 14.00 benoemingencommissie
- 14** 10.30 Bisschoppenconferentie
- 15** 12.00 overleg SRKK
18.00 afscheid priesterkandidaten Oeganda
- 16** 10.00 vergadering staf
- 19** Eucharistie kathedraal
Middag: Dag van het Jodendom
- 20** 20.00 Oecumenelezing
- 21** 20.00 Lezing Rosmalen
- 22** 10.00 Bossche gesprekskring
15.30 Bezoekers Domkerk Utrecht
- 23** 10.00 Vergadering staf
- 24** 10.00 Gesprek Missio
- 26** Eucharistie kathedraal
- 29** 11.00 Priestergroep
- 30** 10.00 Vergadering staf

Benoemingen en ontslagen

De heer **W.P.A. Derks** te Dongen: met ingang van 9 september 2024 de zending en opdracht als pastoraal werker ten behoeve van de parochie O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Tilburg.

Mevrouw drs. **J.M. Kodden** te Veghel: met ingang van 15 november 2024 de zending en opdracht als pastoraal werkster ten behoeve van de geestelijke verzorging binnen GGZ Oost Brabant.

De eerwaarde heer **P.J. Schevers** te Esch: per 1 januari 2025 wegens emeritaat eervol ontslag als diaken van de parochie Heilig Hart te Boxtel.

De eerwaarde pater **L.H.M. Kesels** mhm te Uden: per 12 januari 2025 eervol ontslag als pastor-assistent van de parochie Sint Petrus te Uden.

Chanoeka en kerstmis

Lichtjesfeesten van hoop

Als tiener keek ik Amerikaanse (jeugd-)series. Die hadden vaak een Joods personage en een kerstaflevering. Het Joodse Chanoeka viel daarin altijd 'toevalig' samen met Kerstmis, zodat ieder kon meevieren.

Dat samenvallen is echter zeldzaam, want door het verschil tussen de Joodse en de gebruikelijke kalender verschuift het acht dagen durende Chanoeka. Maar dit jaar vallen Chanoeka en Kerstmis wel samen; Chanoeka

begint de avond van 25 december.

Het verhaal van Chanoeka staat in het boek der Makkabeeën. Dat behoort niet tot de Tenach, de Joodse bijbel, maar staat wel in katholieke bijbeluitgaven. Het verhaal staat ook in de Talmoed. In de tweede eeuw voor Christus hadden de Grieken de Joodse Tempel ontheiligd door onder meer een (onrein!) varken te offeren en vernielingen aan te

brenge. Nadat de Joden hen verjaagd hadden, moest de Tempel opnieuw worden ingewijd door de hoge menora (zevenarmige kandelaar) acht dagen te laten branden.

Er was echter nog maar één vaatje gewijde olie; genoeg voor één dag. Nieuwe olie wijden kon alleen in de (gewijde) Tempel. Toch staken ze hoopvol de menora aan. Het wonder geschiedde: de menora bleef acht dagen branden.

Het feest werd lang alleen gevierd door in de synagoge elke dag één lichtje van een chanoekia, een negenarmige kandelaar, extra te ontsteken zodat op de achtste dag alle branden. De negende arm, de sjamasj ('dienaar'), dient om de andere lichtjes aan te steken. Aardig om te weten: onze achtdaagse kerstoctaaf komt van Chanoeka.

Vanaf de 19e eeuw wordt Chanoeka, ook door seculiere Joden, uitgebreider gevierd. Dat begon in Amerika. Zij zagen hoe christenen in de donkere wintermaand met lichtjes huizen en straten versierden en elkaar opzochten met Kerst. Zoiets wilden zij ook! Daar verschenen chanoekia's op pleinen en mensen zetten thuis een Chanoekia voor het raam. In veel landen, ook in Nederland, is dat nu gebruikelijk.

Tijdens Chanoeka eet men soefganiot (een soort olieballen) en speelt men samen met een drejdel (een tol voor een spelletje).

Chanoeka is vooral, net zoals Kerst, het feest van hoop: God laat zijn kinderen niet in de steek, nooit. Dat wetende wens ik u allen een chag sameach en zalig Kerstmis.

*Br. Hans-Peter Bartels ofm
Voorzitter Katholieke Raad voor
het Jodendom*

JBDB

Jubilee of the Youth - Rome 2025

Het Heilig jaar gaat bijna van start, en ook voor jongeren zijn er meerdere mogelijkheden om in 2025 naar Rome te gaan. Zo is

er in de zomer een internationale ontmoeting voor jongeren. De reis is voor jongeren tussen 18 en 35 jaar. Voor meer informatie: www.franciscaansjongerenwerk.nl

Verdiepingsavonden: Klimaat & Geloof

16.01.25 Laudato wat?

06.02.25 Op pad in de nacht

20.02.25 Franciscus als voorbeeld

Ontdek een inspirerend project dat jonge katholieken in het Bisdom van 's-Hertogenbosch samenbrengt. Ga als jongere met andere enthousiastelingen op zoek naar wat **christelijke duurzaamheid** voor jou en je geloof betekent. Op basis van de deugden en kernwaarden samen leren, groeien en geloof delen. Meer informatie en aanmelden? Dit kan via www.bisdomdenbosch.nl

Actie Kerkbalans

Vele parochies treffen momenteel de laatste voorbereidingen voor de Actie Kerkbalans 2025. Evenals in 2024 is ook in 2025 het thema **'Geef vandaag voor de kerk van morgen'**.

De actie vindt plaats van **zaterdag 11 januari tot zaterdag 25 januari 2025**.

De kerk is niet alleen voor ons,

maar ook voor de generaties na ons, van grote waarde. Het is een plek waar we God en elkaar ontmoeten, waar we rust vinden, omzien naar elkaar en het leven met elkaar delen. Heel graag willen we nu, maar zeker ook in

de toekomst, van betekenis zijn voor mensen die verdieping en ontmoeting zoeken. We willen uitnodigend en toegankelijk zijn voor jonge mensen die hun leven nog voor zich hebben, en voor mensen die God nog niet kennen. We willen mooie en inspirerende vieringen organiseren, evenals verbindende activiteiten daaromheen. Maar dat alles kost geld. Door vandaag te geven, maken we de kerk van morgen mogelijk en kunnen we "het geschenk van de kerk" niet alleen zelf ervaren maar ook doorgeven aan volgende generaties. Mag de parochie ook in 2025 weer op u rekenen? Mede dankzij uw financiële bijdrage kan de kerk van waarde blijven, ook voor de generaties na ons. Alvast hartelijk dank voor uw steun!

Dag van het Jodendom

Joden en christenen: Pelgrims van Hoop

Het landelijk thema voor de Dag van het Jodendom 2025 is 'Op weg'. Een bijzondere vorm daarvan is de pelgrimage. Vanwege het Jubeljaar 2025 gaan we als R.-K. Kerk 'op weg' naar Rome, waar 60 jaar geleden de verklaring *Nostra aetate* van het Tweede Vaticaans Concilie openbaar werd gemaakt. Met deze verklaring sloeg de Kerk een nieuwe weg in wat betreft haar relatie met de Joden en de visie op het jodendom. Verspreid in het land zullen er diverse activiteiten in het kader van de Dag van het Jodendom worden georganiseerd.

In Den Bosch staan we stil bij de verklaring *Nostra aetate* en wat deze verklaring teweeg heeft gebracht. We gaan in gesprek over de weg die katholieken en Joden voor zich zien. Er wordt verteld

over hoe de dialoog officieel en landelijk gevoerd wordt en we gaan op zoek hoe we de dialoog dichtbij, in eigen omgeving, kunnen voeren.

Datum: 19 januari 2025

Tijd: 14.00-17.00 uur

Plaats: Sint-Janscentrum Den Bosch

Aanmelden: tot 15 januari 2025

E: aanmelding@bisdomdenbosch.nl

Voor deelnemers is er een eenvoudig boekje gemaakt rond de negen dialoog-teksten uit de *BisdomNieuwsbrieven* van 2024 en twee citaten uit de verklaring *Nostra Aetate*. De teksten in het boekje zijn bedoeld als hulp om met elkaar in gesprek te komen en vooral te blijven. Mgr. Gerard de Korte schreef het *Woord vooraf* waarin hij joden en christenen oproept om als pelgrims van hoop samen tekenen op te richten van het Rijk dat God zelf zal voltooien.

Opening Heilig Jaar

In 2025 viert de Rooms-Katholieke Kerk het 'Heilig Jaar' (Jubeljaar), met als thema **Pelgrims van Hoop**. In dit jaar zal in de meivakantie een Nationale Bedevaart naar Rome plaatsvinden. Daarnaast zal het Heilig Jaar ook gestalte krijgen in het bisdom en in de parochies.

Op **zondag 29 december 2024, 16.00 uur** wordt in de **Sint-Janskathedraal** de opening van het Heilig Jaar voor ons bisdom gevierd, die gemarkeerd wordt door een feestelijke en pontificale Eucharistieviering. Bisschop De Korte zal de hoofdcelebrant zijn, iedereen is van harte uitgenodigd om deze bijzondere viering mee te maken. De viering zal muzikaal worden ondersteund door het koor *Deux Bornes* uit Uden.

In de bul van het Heilig Jaar heeft Paus Franciscus bepaald dat in alle kathedraal wereldwijd het **Kruis van het Heilig Jaar** wordt vereerd. Dit kruis zal tijdens de processie op 29 december de kathedraal binnengedragen worden en krijgt een ereplaats bij het koepelaltaar. Aan het einde van de viering zal iedere parochie een speciale kaars ontvangen die symbool staat voor het Heilig Jaar, zodat het licht van hoop en geloof zich in onze gemeenschappen verder kan verspreiden. Wij kijken ernaar uit om samen met u als Pelgrims van Hoop dit bijzondere moment te vieren!

Staf en medewerkers wensen u een Zalig kerstfeest en een gezegend 2025

Gerardusfonds

Bisschop De Korte steunt graag diaconale en oecumenische projecten.

In dat kader is het **Gerardusfonds** opgericht.

Als u de bisschop wilt steunen, kunt u een gift overmaken.

Uw schenking is welkom op bankrekeningnummer:

NL48 ABNA 0403 9331 10

ten name van:
Gerardusfonds Den Bosch

Bij voorbaat veel dank!

Colofon

NieuwsBrief is een uitgave van **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief graag doorgeven via mail: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T 073 523 20 20

E info@bisdomdenbosch.nl

W www.bisdomdenbosch.nl